

Erik Šimšík
Velká budoucnost

Erik
Šimšík

© Erik Šimšík

© OZ BRAK, 2019

Design & Layout © Tereza Maco & Aurélia Garová, 2019

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto publikácie nesmie byť použitá, šírená elektronickou, mechanickou, fotografickou formou či iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného súhlasu majiteľov autorských práv.

Publikáciu z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

VELKÁ
BUDÚCNOST'

Je to román
Je to sci-fi thriller
Je to dráma
Je to príbeh o láske
Miestami absurdný román
Je to erotický román
Je to intertextuálny román
Je to dobrodružný román
Je to oslava popkultúry
Aj klasikov

Je to utópia a antiutópia,
záleží, na ktorej
strane múru stojíš

Pri bráne sa začína rok 2040. Je Silvester. Ale Vlado žije v roku 2006, maximálne 2016. Končiaci sa rok 2039 bol preňho postapokalyptická, blízka budúcnosť. Budúcnosť, ktorá ho trápi.

Dvere mu otvára Robot. Pre Vlada chodiaci reproduktor s mechanickým ramenom. Jeho priateľka Martina ho všade vláči so sebou.

„Nech sa páči,“ povie Robot, keď drží dvere.

Vlado naňho hľadá bez záujmu. Vlado nemá rád robotov. Ale povznesie sa. Správa sa blahosklonne, je Silvester, má narodeniny, prišli sa zabaviť.

S Martinou sú spolu desať rokov. Je to Martinin robot, zaobstarala si ho zhruba pred rokom z druhej ruky. Vlado si na robotov stále nezvykol, napriek tomu, že sú všade. Zdá sa mu absurdné, že žije so ženou a jej skonštruovaným humanoidom.

Vlado sa nevie ovládnuť, pokúša sa Martinu opäť ovplyvniť, beznádejne. Martina je k téme robotov ako hluchá.

Keď Vlado dobiedza, jednoducho ho zruší: nebudú sa o tom baviť a hotovo. Čo je Vlada do toho, aký má ona nábytok...

Vlado otvára ústa ako nemý kapor.

Hľadí na Robota a premýšľa, či je možné brať ho ako nábytok.

Pri vchode ich víta hostiteľka.

Vlado je vzácny hosť. Jeho príchod si ľudia všimli. Chcú sa s ním zvítať, stráviť s ním chvíľku v rozhovore.

Vlado je spisovateľ.

Vlado je cenný.

Dnes má Vlado šesťdesiat rokov. Má narodeniny ako vždy na Silvestra.¹

---

1 Väčšinu práce v roku 2039 robia stroje. Vozia, nosia, píšu, počúvajú, nakladajú, zvrávajú, počítajú. Z hľadiska manuálnych činností sa ľudstvo stalo bezcenným.

A vojensky tiež.

Bezcenní sú mnohí.

Cenní sú napríklad tí, čo robotov riadia alebo vyrábajú, tí sú cenní. A ešte je cenným Vlado.

Vlado žije v meste.

V týchto mestách je v móde autentickosť. Autentickosť je v mestách viac než len módou. Je doktrínou. Statusom quo. Rozmarom.

Vlado si myslí, že autentickosť je najmä o pátose. A už vo svojej podstate radikálnym klamstvom.

Vlado je autentický dosť. Ako človek spisovateľ viac než stroj spisovateľ. Vlado je človek, ktorý vyrastal ešte tak, ako ľudia vyrastali, autenticky. Vyrastal v lesoch, s dedom a babkou, ktorí zohrali vo Vladovom vývoji kľúčovú úlohu. Vlado napríklad jazdil na koni, vie strieľať, rúbať drevo, precestoval svet a medzi prvými letel do vesmíru, keď už sa dalo, tak masovo. Podmanivo o tom píše a ľudia ho za to milujú alebo predstierajú, že ho milujú, alebo ho nenávidia, ako ktorí, ale každý má na Vlada názor. Oplatí sa čítať jeho poviedky. Sú zaujímavé a zvláštne.

Napísal napríklad o tom, ako ho bral dedo v zime do polí na saniach, on ako malý chlapec sedel vzadu, dedo, ten ho ťahal. Vladovi sa zdalo, že uháňajú. Taký bol maličký, že každý strom preňho predstavoval nekonečne veľké monštrum.

Vladove poviedky o dedovi sú hitom vo svete, ktorý sa hlási

Stojí vo víre silvestrovskej oslavy, obklopený hosťami, oslávenec. Vlado je vo svojej podstate introvert, ale v podstate len po druhý panák. Vtedy je žoviálny, žartuje. Jeho vtipy sú na hranici smiešnosti a trápnosti. Ale na Vladovom zmysle pre humor nezáleží. Nezáleží na ňom, pretože okolostojaci by sa smiali tak či tak. Podliezajú mu.

Vlado to vie, vidí to, a je mu to jedno. V celej miestnosti mu záleží len na Martine.

k autenticke. V zime, keď uverejnil poviedku so sánkami, zjavili sa na kopcoch muži so svojimi deťmi. V ten deň snežilo jediný raz za celú zimu. Vyliezli na kopce a spúšťali sa. Tak sa to robilo kedysi, čítali vo Vladovej poviedke.

Tak ako sú autentické a zvláštne Vladove poviedky, tak sú autentické a zvláštne aj zvieratá, a preto ich v mestách nájdete na každom kroku. Spolu s parkmi a lesmi, takmer výhradne vysadenými. Čo najviac autenticky. Buky či duby v nižších polohách. Smreký či borovice vo vyšších. A na lúkach lúčne kvety. V tropických pralesoch orchidey a palmy. Medzi rastlinami zver. Sovy.

Farebná divočina, plná života. Dôsledne skonštruovaná, udržiavaná, aby odrážala idey autenticke.

V mestách teda žijú ľudia, stroje, zvieratá a Vlado. Vlado, ktorý je dôsledne čítaný.

Žije v uzavretej pevnosti, v meste zvanom Centropolis. Centropolis je stovky kilometrov dlhý a rovnako široký, ohraničený múrom. Centropolis je obria aglomerácia Viedne, Bratislavy a zvyškov Budapešti.

Takýchto pevností je na svete viac. Opevnených na svojich zdrojoch múrmi, kooperujúcich. Nepreniknuteľnými múrmi, pod ktorými človek stojí a na vrchol nedovíď. Systémy sa starajú, aby sa k obyvateľom nič nedostalo.

Zvyšok technickej civilizácie. Zvyšky polí a lesov. Obrovské vodné priehrady. Kolektory. Zopár ľudí a veľa strojov, ktoré títo ľudia riadia. Mimo múrov, ktovie.

V takomto meste žije Vlado s Martinou a jej Robotom. Tam je literárnou hviezdou.

Tá sa mu vyhýba a tvári sa, že sa naňho hnevá, lebo znovu začal o robotoch. Martina neznáša, keď začne s robotmi.

Nie je angažovaný. Angažovanosť sa nenesie, nežije v slobodnej spoločnosti, to Vlado vie. A vie, že to ani nemôže zmeniť, napriek tomu, že ho susedia pred pár rokmi zvolili za poslanca 61. obvodu Centropolisu. Stav spoločnosti, v ktorej žije, Vlada veľmi netrápi. Povznesie sa nad ideály. Pozná ich, čoby nie, akurát má pocit, že ho to nezaujíma.

Ale vždy sa ozve pri téme robotov. Robotov fakt nemusí. Robotov v kaviarňach, robotov v kanceláriách, na verejných záchodoch.

Niekedy sa prebudí a myslí na robota vo svojej kuchyni. Je podozrievavý. Pozorovateľ by mohol povedať, že aj vydesený. Chodí ho kontrolovať, sleduje, ako sa nabíja. Bez pohybu, bezpohlavne.

Robotov nemá rád z etických, estetických a sociálnych dôvodov, rozmýšľa.

Tie ich tváre sa mu zdajú smiešne, gýčové, pretechnizované. Nesúhlasí, aby predstierali, že sú ľuďmi.

Najviac Vladovi vadí strata súkromia. Stroje, automaty, roboty sú všade. Väčšinou

len beztvare, ani ich nevidieť, ako vo Vladovej chladničke.

Martina je herečka. Má tridsaťštyri rokov. Medené vlasy a veľmi tmavé oči. Farby horkej čokolády. V istom svetle sú až ebonové, akoby mala miesto očí dve čierne puklice. Človeka tá zvláštnosť upúta. Na Vlada pôsobia ako čierne diery, vťahujú ho.

Pozerá na Martinu cez celú miestnosť. Ona ho ignoruje. Martina sa rozpráva s kamarátkou. Pije víno.

Martina považuje robotov za veľmi užitočný doplnok.

V roku 2039 je Vlado vo svojich šesťdesiatich rokoch stále veľmi zachovalý.

Martina si viac než jeho fyzickú zachovalosť všíma jeho duchovný úpadok. Tak to nazýva, duchovným úpadkom. Je to proces, pri ktorom sa Vlado napríklad mení zo šarmantného dobrodruha na ufrflaného domaseda, ktorý nenávidí robotov.

A Martinu to otravuje.

Už dlhšie premýšľa nad rozchodom s Vladom. Unavuje ju. Stratil libido. Strápnuje ju, najmä keď pije, ako teraz. Rozpráva priblblé vtipy, ukradomky naňho pozerá. Smrdí. Nadáva. Nechápe jej potreby.

Už ma ani poriadne nepojebe, hovorí si pre seba Martina. Povie to aj svojej najlepšej kamarátke Linde. Linde sa môže zveriť.

Linda spomína, ako sa pri tých Vladových vtipoch smiala, keď ju pred pár rokmi pojebal. Už ani ju nepojebe, to je isté, hovorí si Linda nahnevane. Na Martinu sa pritom prihlúplo usmieva. Silvestrovská oslava je v plnom prúde, o desať sekúnd sa začína rok 2040.

Vlado fajčí na terase. Tabak je vzácnosť, cigarety si odkladá na špeciálne príležitosti. Je mu chladno.

Vyzerá trochu ako Bill Murray. Má v sebe niečo z Onegina, ale aj Karenina. Niečo z Dona Juana v podaní Bergmanovho Diablovho oka. Niečo z Batmana a niečo zo severských plání či prístavného mesta, v ktorom nikdy nežil, hoci si to vždy želal.

Do istého obdobia chcel byť námorníkom, myslel si, že na mori je sloboda, more je divoké. Na lodi je človek odkázaný len na seba, posádku a priazeň osudu.

Už za jeho mladosti však more prestalo byť divoké, neuchopiteľné, bolo zmapované, do centimetra priradené súradnice, i keď niektoré miesta zostali odľahlé.

V tých miestach sa plavili ostrovy odpadkov, potichu, osamote.

Martina ho hľadá. Občas sa jej Vlado hnuší, ale novoročnú pusku mu predsa chce dať. Nájde ho na terase. Pobožkajú sa.

Vladovi prebliknú oči na Robota, ten na nich hľadá. Vlado zaostruje, je opitý.

Martina na Robota tiež pozrie a očakáva od Vlada niečo v duchu, či sa na nich ten robot stále musí pozerieť. Vzdychne a odchádza. Znechutenie neskrýva. Necháva Vlada na terase. Robot sa za ňou náhli. A Vlado nechápe.

Cez záhradu sa blíži Christof. Christof je spisovateľ a Vladov najlepší kamarát. Druhý autentický spisovateľ. V meste sa ocitli iba oni dvaja, autori publikovaní ešte pred tým, ako sa začali diať veci.

Christof sa narodil v Holandsku. Christof je často nostalgický za domovinou, ktorú utopilo more. Christof sa s Vladom zvíta a želá mu šťastný nový rok. Podáva mu narodeninový darček. Christof sa s Vladom kamaráti už deväť rokov. Veľmi dobre vie, kedy má narodeniny.²

---

2 Christof v roku 2030 pracoval vo Viedni. V roku 2030 začalo byť šialené teplo. Roztopil sa južný aj severný pól v jednom roku, naraz. Holandsko zalialo more, ako aj iné časti západnej

Vlado si otvára svoj narodeninový darček od Christofa. Je to káva. Káva je vzácnosť a Christof vie, že Vlado ju miluje. Káva sa pestuje len v jednom meste, Kalifornii, kde ju začali pestovať v roku 2016 a v roku 2040 ju už pestujú ako jediní.³

Európy, Ázie, Ameriky a celého sveta. V roku 2030 zanikli ostrovy, mestá, celé štáty.

V roku 2030 nastal chaos.

Klimatológovia vtedy hovorili, že to hovorili niekoľko desiatok rokov, že ak sa niečo nezmení, klimatická zmena nás veľmi vážne zasiahne. Ale v roku 2030 už nikto nepočúval, vtedy sa už nič nevysielalo. Vtedy bola miliarda ľudí v pohybe, vtedy začali vznikať mestá, územia opevnené na zdrojoch vody, územia, na ktorých zostali zvyšky technickej civilizácie, ktorých infraštruktúra nebola poznačená vojnami, nájazdmi, šílenstvom, hladom.

Mestá vznikli spontánne, ako bezpečnostná reakcia, oddelili sa od zvyšku sveta múrom z kompozitných materiálov, z materiálov takých ohybných, že ich neprestreliš, nezlomíš, nepretnáš. Neprelezieš; len čo sa zvonku priblížiš, zastrelia ťa drony. Všadeprítomné, vševidiace drony. Nepodkopeš; kompozitný materiál je zapustený tridsať metrov do zeme, neprevrtaš ho, ale je pórovitý, vodu prepustí. Sofistikované riešenie Centropolisu, Vlado ho pozná, zaujímal sa oň.

Iné mestá majú tiež svoje riešenia. Sú zvyškami globálnej civilizácie. Vznikli po tom, ako hranice štátov prestali existovať, ľudia prechádzali bez kontrol, tlačili pred sebou iných, okolo planéty sa valila vlna chodcov. V panike sa pohli za zdrojmi.

Škody z rokov 2030 až 2032 boli také rozsiahle, že by bolo nutné prakticky zrekonštruovať celú Zem. Nemal kto, nebolo za čo, nebolo ako.

3 Miest je pätnásť. V mestách žije dokopy okolo 250 miliónov ľudí. Tých mimo miest nemá kto spočítať. Snáď miliarda, myslí si Vlado.

Oregon, Indianapolis, Nashville, Kalifornia, Quebec, Santiago, Centropolis, Tampere, Berlín, Alpy, Austrália, v Rusku od Moskvy po Omsk, potom od Novosibirska po Krasnojarsk, Tibet, kde sa tiesni 50 miliónov najbohatších Číňanov, a Vodné mesto, ktoré sa predtým volalo Japonsko. Pestujú riasy a dostávajú jablká z Centropolisu.

Len na pätnástich miestach na svete sa život podobá roku 2016.

Existujú aj pološtátne útvary, za múrmi, kmene, slumy, nomádi. Nikto ich nepočíta, nikto ich neskúma. Za múry sa nechodí, za múry sa posielajú drony.

Zem je v roku 2040 prašná, horúca planina. Mnohí by sa chceli dostať dnu, stáva sa, že k bránam miest smerujú chodci, postávajú, rozkladajú si svoje chajdy, chajdy sa tiahnu kilometre od múrov miest. V mestách dianie za múrmi neriešia, nie je to v ich silách, tvrdí sa. Zomreli už toľkí, že sú v mestách tým počtom otupení. Oni sa ohradili a sú pevne odhodlaní vydržať. Možno potom, v budúcnosti, keď sa veci upokoja, pomôžu aj tým vonku. Možno. Nedá sa prijať všetkých.

Odvážlivcov je mnoho, múry lemujú mŕtve telá tých, čo sa pokúsili dostať dnu. Zdroje miest lákajú mnohých. Občas sú útoky koordinované, veľkých rozmerov, ako ten na Nashville v roku 2036. Alebo 2034 na Centropolis, keď sa skoro stotisíc ľudí pokúsilo prebrodiť v Budapešti cez Dunaj. Pešť bola stratená. Situáciu zvrátili až drony, stovky dronov vypustili precízne mierené strely, neprežil nikto.

Múr Centropolisu potom posunuli do stredu Dunaja, voda ho obteká, rieka je rozdelená na polovice. Obyvatelia miest streľbu počujú, ale dianie nesledujú, priame prenosy sa nerobia, žijú si svoje autentické životy, dianie vonku sa ich týka len občas a čoraz menej.

V Centropolise môžu Vlado s Christofom oslavovať Silvester, popíjať destilát z jahôd vypestovaných v obrovských automatizovaných hangároch spolu s bylinami, rajčinami a zemiakmi. Rastliny pestované na regáloch v hydroponických systémoch, tisíckrát výnosnejších než klasické poľnohospodárstvo, pri minimálnej spotrebe vody. V podobných hangároch sa pestuje hmyz alebo huby a tekvice. Systémy, ktoré hravo obyvateľov miest uživia.

Obyvatelia Centropolisu sú poväčšine hobby farmári žijúci v domčekoch z kompozitných materiálov so skvelou termoreguláciou. Postavené sú za minimálne náklady, s verandami a jazierkami. Sadmi viniča, olív, jabloní či fíg, ktoré sa v hangároch nedajú vypestovať. Najdôležitejšie vývozné artikly, ktoré vymieňajú napríklad za oceľ z Magnitogorsku. Desiatky tisíc domčekov od múra k múru. Sú malé, ale šikovné, s chladničkami s umelou inteligenciou.

Žije sa tu bez getoizácie, bez rozdielov, pásy domov obohané starostlivo vysadenými lesmi, hájmi, s premnoženými srnami bez strachu z ľudí. S pivničkami, kam sa odkladá ovocie na zimu. Záhradky zavlažované obrovskými kolektormi, zberačmi vody pod zemou.

Obetovanie konzumu ako hlavného vinníka katastrofy prišlo

Vlado s Christofom stále postávajú na terase. Bude to ako predtým, spomenul si Vlado na slogan, ktorý videl kdesi v meste. Premýšľa, či je možné, aby to s toľkými robotmi bolo ako predtým. Hovno, šepká Christofovi, nič nebude ako predtým.

ako úplne prvé, s ním odišli aj peniaze. Všetko je zadarmo a ľudia sa stali cennými doslova len pre ľudí, tí sa zdobia nádobami, s ktorými chodia po potraviny, nádobami plnými strukovín či šípok na čaj.

Promenádujú sa v šatách z umelých pavúčích vlákien a technického konope, prakticky nezničiteľných, rovnakých, len v iných farbách, perfektný ľahký materiál, ktorý v lete chladí, v zime zahreje. Z výšky vyzerajú ako kopa cukríkov, všetci navlečení vo farebnom.

Mestá sa považujú za nositeľov civilizovanosti, vzdelanosti. Armáda robotov pracuje miesto ľudí, krmia ľudí, operujú ľudí, robia ľuďom spoločnosť. Ľudia oslobodení od práce sa venujú už len ľuďom alebo strojom, športu, záhrade či čítaniu autentických poviedok.

Mestá sú vojenská organizácia, aliancia, zóna obchodu, technologický pokrok ich spája, zároveň vymedzuje voči zvyšku populácie. Len v mestách sú špičkové nemocnice. Len v nich platí kalendár a ľudia stále vedia, že je rok 2040. Vlado dokonca počul, že v Oregone musia byť vo všetkých bytoch namontované rebriny s hrazdou ako povinná výbava, pretože cvičenie je v mestách štandardom. Behanie, posilka, pohyb.

Z priemyslov sa zachovali len farmaceutika, robotika, elektronika, stavebníctvo, potravinárstvo a doprava. Nič z toho nie je súkromné. Všetko sa recykluje, kompostuje, znova používa. Neexistujú banky, reklamné agentúry ani textilné závody. V obrovských 3D tlačiarňach sa tlačia aj modulové domy či samotné múry z kompozitného materiálu.

Všetci si pomáhajú, všetci chápu spoločný cieľ: aby to bolo ako predtým. Ale lepšie. Okrem tých, čo to nechápu. V mestách sa zachovali neduhy ako populizmus, nuda, zloba, depresia, podvod, zrada, korupcia, nezáujem a hlúposť. Aj v mestách sa stávajú krádeže, vraždy, aj v mestách ľudia blaznejú. Bláznov liečia, zlodejov zatvárajú, tí dostávajú potom ešte jednu šancu, a vrahov, tých vyvážajú von. Do mesta sa nedá dostať, ale z mesta áno. Je to ten najväznejší trest.

Christof pritakáva a nalieva Vladovi ďalší pohárik.

Vlado rád cestoval do Thajska a za tým sa mu cnie. Christofovi hovorí, ako rád chodil na Koh Lantu, ktorá je teraz už zrejme zaliata. Ešte mu hovorí, že on nechce mudrovať, ale mal šťastie, že nezostal mimo múrov.

Vlado s Christofom sú poriadne ožratí na terase v noci 1. januára 2040. Je príjemných desať stupňov.

Vlado sa pretisne v obývačke k prehrávaču a vypne hostiteľkin precízne poskladaný set. Pustí Bronski Beat. V roku 2040 je už aj Smalltown Boy od Bronski Beat považované za klasiku. Kraftwerk povedľa Mendelssohna.

Martina melódiu pozná. Otočí sa, presne vie, čo bude nasledovať. Vlado si dáva dole rolák. Tancuje, a keď sa spieva run away, turn away, doslova beží, otočí sa a beží späť. Martina sa vždy môže spoľahnúť, že ak to zbadá Christof, bude robiť to isté. Budú tam pobiehať s Vladom ako dvaja blázni. Robia to často, keď sa spolu opijú. Martina presne vie, že potom príde The Police.

Ostatní hostia ich povzbudzujú, ale je presvedčená, že je im tiež tak trochu trápne,